

PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

Aprovació de la darrera actualització: 06/07/2022

Avinguda Països Catalans, 3 · 08490 Tordera · 93 764 54 80 · a8030467@xtec.cat

1. INTRODUCCIÓ

El Projecte Lingüístic de Centre forma part del Projecte Educatiu de la nostra escola. Es tracta d'una revisió que parteix del darrer document aprovat el curs 2008-2009 i que s'ha elaborat d'acord els articles 10, 11, 12 i 16 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació i article 5.1.e del Decret 102/2010, de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius. Tenint present el document del Departament d'Educació, publicat l'octubre de 2018 sobre el model lingüístic del sistema educatiu de Catalunya.

Aquest Projecte Lingüístic, consensuat i compartit amb la comunitat educativa, emmarca el tractament de les llengües al centre i inclou els aspectes relatius a l'ensenyament, l'ús de les llengües i la multiculturalitat a la nostra escola. Es tracta d'un document de reflexió i de presa de decisions que incideix en tots els contextos comunicatius dels centres: aula, centre i entorn. És un document estable però no estàtic.

2. ANÀLISI DEL CONTEXT

2.1. Valoració del context sociolingüístic del centre i del seu entorn

L'escola Ignasi Iglesias és un centre públic situat a la població de Tordera, municipi del Maresme. Es va inaugurar el 10 de maig de 1936 i és l'escola pública de primària més antiga del municipi. L'actual edifici de l'escola Ignasi Iglesias, que es va inaugurar al setembre de 2008, està situat a l'Avinguda dels Països Catalans en una zona de nova construcció situada a l'entrada de Tordera i que disposa d'equipaments municipals propers. Es tracta d'una escola de doble línia amb una matrícula de 446 alumnes aproximadament. La plantilla de mestres és d'uns 37 docents.

2.1.1. Llengua d'ús en l'àmbit familiar

Amb dades recollides el curs 2019-2020, es constata que la llengua materna i la d'ús de comunicació en l'àmbit familiar és un 52,2% exclusivament en castellà, un 21,7% en castellà i català enfront d'un 7,6% en català. El 18,5% restant l'ocupen altres llengües (àrab, romanès, amazic, rus...).

2.1.2. Llengua d'ús de l'alumnat cap al mestre o la mestra

A nivell de comunicació en l'àmbit escolar l'ús vehicular de la llengua de l'alumnat cap al mestre o la mestra és d'un 47% en llengua catalana, un 32,6% en ambdues llengües catalana i castellana, i un 19,2% exclusivament en llengua castellana.

En el nostre centre el castellà és la llengua primera en la majoria dels alumnes del centre i té una presència social molt alta. El català és la segona llengua. El nostre projecte lingüístic pretén que el nombre d'hores d'exposició a la llengua catalana i a la castellana sigui suficient per assolir, en acabar l'etapa obligatòria, el mateix nivell de català i de castellà.

En principi, el municipi es podria considerar com un entorn favorable per l'ús de la llengua catalana. Les entitats i serveis que depenen de l'Ajuntament, afavoreixen en les activitats culturals, esportives i socials l'ús del català. No obstant, observem que si bé predomina l'ús formal de la llengua catalana, a nivell de comunicació col·loquial entre els alumnes hi ha una forta tendència a utilitzar el castellà.

3. APRENTATGE I ÚS DE LES LLENGÜES

L'objectiu del centre és aconseguir que tot l'alumnat, independentment de la seva llengua familiar, assoleixi una sòlida competència comunicativa en acabar l'educació obligatòria, de manera que pugui utilitzar normalment i de manera correcta el català i el castellà, compregui i emeti missatges orals i escrits en anglès, i sigui capaç de conviure en una societat multilingüe i multicultural.

Es faran presents en el centre les llengües i cultures dels alumnes d'origen estranger, afavorint-ne el reconeixement, destacant-ne el valor cultural i promovent la integració educativa.

Es pretén despertar en els alumnes la curiositat i el respecte per altres llengües i cultures del món.

Igualment, es fonamenta l'ús no sexista del llenguatge, lliure d'usos discriminatoris, entre els quals hi ha els usos sexistes i androcèntrics de la llengua. Considerem que és fonamental, des de l'escola, tenir cura de promoure usos lingüístics que permetin fer visibles les dones en els diferents àmbits de l'activitat pedagògica. Tal i com recull l'acord sobre l'ús no sexista de la llengua el 19 de març de 2010 de la Generalitat de Catalunya.

Llengües del centre:

LLENGUA DE REFERÈNCIA	LLENGÜES CURRICULARS	ALTRES LLENGÜES
Llengua vehicular	Llengües d'aprenentatge	Extraescolars
Català	Català, castellà i anglès	Anglès

3.1. Llengua de referència: llengua catalana

El català, com a llengua pròpia de Catalunya, és la llengua vehicular de les activitats internes i externes de la comunitat educativa. El català és també la llengua de convivència a l'escola i es planifiquen actuacions per tal d'afavorir l'ús del català com a llengua de comunicació i convivència en tots els àmbits de la vida del centre, tant dintre com fora de les aules.

Partint del nostre context majoritàriament castellanoparlant ens proposem que el nostre alumnat utilitzi també el català com a llengua de relació i comunicació i no només d'aprenentatge. Cal, doncs, habitar l'alumnat a fer servir la llengua catalana com a primera opció per relacionar-se de forma natural.

Tot el personal del centre (docent i no docent) serà sempre model de comunicació en llengua catalana, entre ells i amb l'alumnat.

3.2. Llengües curriculars: llengües catalana i castellana

A educació infantil el català és la principal llengua curricular. L'alumnat inicia l'aprenentatge formal del castellà en el 1r nivell de cicle inicial. El procés d'aprenentatge del castellà es desenvolupa des de la comprensió i l'expressió oral primer, a la comprensió i expressió escrita després.

Les mestres i els mestres tutors són els encarregats d'impartir les àrees de llengua catalana i castellana. Utilitzen consignes visuals per facilitar a l'alumnat el canvi de llengua. Els rètols amb referents de cada llengua també tenen un color propi.

El treball de les llengües catalana i castellana no es contempla en sessions diferenciades dins l'horari. S'organitza en sessions de treball per dimensions (oral, lectora, escrita) que són en llengua catalana o castellana. En relació a les diverses tipologies textuals establertes per a cada nivell educatiu, cal assegurar-se que l'alumnat assoleix la competència suficient per elaborar un text de cada tipologia. Es fa incidència en les estructures comunes de català i castellà.

El centre utilitza els mateixos criteris metodològics en llengua catalana i llengua castellana. L'objectiu fonamental és aconseguir formar lectors i escriptors competents en ambdues llengües d'aprenentatge.

L'aprenentatge i ús de la llengua castellana va més enllà de l'àrea lingüística si tenim present que gran part dels recursos digitals educatius que es fan servir en altres àrees, com ara els projectes de medi, es troben principalment en llengua castellana (pàgines web, contes, vídeos educatius...).

3.2.1. Llengua oral

Per assegurar un ensenyament funcional i significatiu de la llengua oral el centre prioritza els usos lingüístics dins la dinàmica escolar i incorpora, a totes les àrees, estratègies lingüístiques. Volem aconseguir que l'alumnat exerciti l'expressió oral en les diferents àrees amb activitats diverses (exposicions orals, narracions, locucions de ràdio, descripcions, explicacions de fenòmens, representacions...) a fi i efecte d'expressar als altres de forma oral allò que ha après.

La Programació General Anual i el Pla de Treball de cada curs recull les diverses activitats que es duran a terme a les aules per treballar la llengua oral. Aquestes activitats van des de formats més informals (converses espontànies grupals, assemblees, jocs...) fins als formats més formals (exposicions orals, locucions de ràdio, lectures en veu alta, dramatitzacions, narracions de contes, debats, poemes, endevinalles, rodolins...). Per a cada curs, hi ha definits uns ítems d'avaluació de la llengua oral que inclouen els aspectes de prosòdia, lèxic, morfosintaxi...

Una de les activitats consolidades a l'escola, que ajuda a millorar l'expressió en llengua catalana, és la participació al Certamen Nacional Infantil i Juvenil de Lectura en Veu Alta. Com a centre veiem que és una oportunitat per a que tot l'alumnat, de 3r a 6è, millori l'entonació, l'expressivitat i fluïdesa i per això la plantejarem com una activitat d'aula.

A cycle inicial hi ha establerta i consolidada l'activitat del Contacontes. Cada setmana alguns alumnes de l'aula són els encarregats d'explicar un conte a la resta de companys i companyes. Com a pas previ a l'inici d'aquesta activitat, s'ha mostrat i parlat amb l'alumnat quin són els criteris amb els quals seran avaluats i la mestra ha fet el modelatge corresponent. Un cop feta l'activitat oral, cada alumne/a és avaluat per part dels companys i per part de la mestra. Cada alumne realitza aquesta activitat a 1r curs i l torna a fer a 2n.

3.2.2. Llengua escrita

L'aprenentatge de la lectura i de l'escriptura es farà inicialment en català i s'iniciarà de manera sistemàtica i amb caràcter general en l'educació infantil tot respectant els ritmes individuals de maduració i progrés de l'alumnat. A partir de cycle inicial ja s'introduirà la llengua castellana.

Per treballar la lectura, es duran a terme a tots els nivells algunes activitats sistematitzades: projecte de lectura Lola Casas, on els mestres fan de model lector i llegeixen en veu alta,

estones de lectura per part dels alumnes, apadrinament lector, visites mensuals a la biblioteca de Tordera...

A primària, per treballar l'escriptura, es tindran en compte la diversitat de tipologies textuais existents, de manera que tot l'alumnat pugui adquirir una varietat de lèxic i de coneixements per a produir diferents tipus d'escrit. Per assegurar aquesta varietat, a cada nivell es treballaran tres o quatre tipologies de forma detallada i exhaustiva, de manera que en acabar l'etapa disposin de recursos suficients per elaborar escrits útils i significatius tant en llengua catalana com en llengua castellana. El treball d'escriptura s'organitza, sempre que és possible, amb mig grup, per poder atendre millor a la diversitat d'alumnes.

El centre potencia les activitats que afavoreixen la relació entre la llengua oral i escrita ja que per millorar una vessant cal recórrer al suport de l'altra: grup d'animació de festes, mostres literàries, exposicions orals, emissió de programes radiofònics... En aquestes activitats l'alumnat fa servir les TAC com element motivador i eina de treball (locucions de ràdio, gravacions de vídeo, presentacions, documents compartits...).

Des de les diferents àrees curriculars ajudem l'alumnat a millorar les seves produccions orals i escrites i la comprensió de textos orals i escrits. Reforcem des de totes les àrees habilitats com ara analitzar, comparar, classificar, identificar, interpretar, inferir, deduir, sintetitzar, aplicar, valorar...

3.3. Llengua estrangera: llengua anglesa

L'alumnat, en acabar l'etapa de primària, ha de conèixer una llengua estrangera en la que sigui capaç de comunicar-se i accedir mínimament a d'altres coneixements dins d'un entorn plurilingüe. La llengua estrangera que s'imparteix al nostre centre és l'anglès.

El centre inicia l'aprenentatge de l'anglès al nivell d'I4. A l'etapa d'educació infantil, es realitza una sessió setmanal en gran grup a I4 i a I5 una sessió setmanal en gran grup i una sessió quinzenal amb mig grup. S'introdueix la llengua anglesa (estructures pròpies de la llengua estrangera i vocabulari bàsic), sobretot a nivell oral, a partir de cançons, jocs, contes...

A educació primària l'alumnat de 1r a 6è fan dues sessions setmanals en gran grup i una sessió setmanal en mig grup. Als primers nivells de primària es fa més incidència en la comunicació oral.

A les sessions amb mig grup a primària es prioritza la producció oral i escrita en llengua anglesa per part dels alumnes, animant-los a perdre la por i vèncer la timidesa, a partir de jocs i dinàmiques interactives. També es fa revisió i reforç de continguts curriculars treballats en gran grup.

S'utilitzen diferents recursos metodològics (jocs, projeccions, teatre...) per prioritzar activitats d'escolta (listening) i parla (speaking), però també s'ajuda als alumnes a desenvolupar habilitats lectores (reading) i d'escriptura (writing) bàsiques. També es vetlla perquè l'alumnat sigui més autònom, progressivament, en la producció i interpretació de missatges.

A l'escola s'imparteix l'àrea de plàstica en anglès (arts & crafts) a tota l'etapa de primària. Aula pròpia amb referents lingüístics en anglès. Es treballa la comprensió i expressió oral, fent incidència en el vocabulari d'eines i tècniques plàstiques. Se segueix una programació on es treballen diversos autors establerts als diferents nivells.

El centre potencia la coordinació entre el professorat de llengua anglesa del centre per revisar el desenvolupament transversal de l'ús i coneixement d'aquesta llengua estrangera, fent un seguiment que es concreta a la Programació General Anual i a la Memòria Anual de Centre. S'assegura una coherència i progressió del currículum al llarg de tots els nivells i treballar significativament la llengua anglesa tant en les activitats d'aula com en els recursos que ofereix l'entorn.

Es vetlla per la coherència i continuïtat de les propostes i materials didàctics seleccionats. Periòdicament es revisen aquests materials per tal de valorar la seva continuïtat o la necessitat de seleccionar-ne de nous en funció de les necessitats dels alumnes i de la valoració que se'n fa sobre la seva utilitat i sobre el grau de satisfacció d'expectatives cobertes.

També es realitzen altres activitats artístiques, dramàtiques, festives i musicals. Destaca la representació d'obres de teatre en anglès que es realitzen al mateix centre per part de companyies especialitzades i que s'adapten als diferents nivells. Un cop al curs, coincidint amb la representació de teatre adreçada a cicle mitjà es fa una activitat de grups interactius en la que participen alumnes de secundària del municipi, coordinats pel professorat d'anglès.

3.4. Llengües extraescolars

3.4.1. Llengua anglesa

L'escola, a través de l'AFA (Associació de Famílies d'Alumnes) ofereix dins de la seva oferta d'extraescolars, activitats en anglès.

4. CRITERIS METODOLÒGICS I ORGANITZATIUS PER A L'APRENTATGE DE LES LLENGÜES

4.1. Activitats d'incentivació de l'ús de la llengua

Per tal de garantir el domini del català i castellà a tots nivells i la participació en les activitats de tots els alumnes sigui quin sigui el seu nivell de competència comunicativa:

- Dissenyem situacions d'aprenentatge globals en què l'ús motivat i reflexiu de les estratègies lingüístiques i comunicatives porti a situacions reals de la vida quotidiana i a la solució dels problemes que s'hi plantegen.
- Tenim en compte la llengua de l'alumnat, en especial la de l'alumnat nouvingut.
- Treballem els continguts escolars de la manera més transversal possible.
- Potenciem espais de comunicació suficientment variats per fer possible la seva adequació a tots els estils i característiques d'aprenentatge.
- Organitzem el centre com un espai comunicatiu, on la biblioteca de l'escola, la pàgina web, la ràdio escolar, i altres activitats que es desenvolupen facilitin l'intercanvi dins de l'escola i l'obertura del centre al seu entorn.

4.2. Avaluació del coneixement de la llengua

Per tal de fer un seguiment del procés d'ensenyament i aprenentatge i poder fer-ne les modificacions adequades, el centre revisa i concreta en les reunions de cicle, coordinació i claustre, les proves seqüenciades de forma transversal de la competència lingüística (parlar,

escoltar, llegir, escriure) de l'alumnat a cada nivell educatiu. L'avaluació és un procés continu, amb una diversitat d'eines subjectives i objectives.

L'avaluació de l'alumnat serà sempre en funció del punt de partida de l'alumne, del seu procés de desenvolupament individual. Per facilitar aquesta tasca, l'alumnat que no compta amb una competència lingüística necessària per seguir el ritme normal de les classes comptarà amb un pla intensiu individual en què es farà constar els objectius, els reforços, i els criteris d'avaluació propis.

El centre fa servir proves internes i externes, des de P5, per avaluar l'àmbit lingüístic i, a partir dels resultats, prendre les mesures oportunes i garantir que tot l'alumnat assoleixi les competències lingüístiques bàsiques. L'anàlisi dels resultats i les propostes de millora s'inclouen a la Memòria Anual de cada curs.

4.3. Materials didàctics

El centre vetlla per la coherència i continuïtat dels diferents materials didàctics seleccionats. Aquests materials i propostes es revisen per tal de valorar la seva continuïtat o la necessitat de seleccionar-ne de nous en funció de les necessitats dels alumnes i de la valoració que se'n fa sobre la seva utilitat i sobre el grau de satisfacció d'expectatives cobertes. A més s'utilitzen materials específics d'elaboració pròpia tant per ampliar com per reforçar coneixements.

Altres materials són acordats en el propi Claustre del centre: llibres a llegir en el projecte de lectura en veu alta a cada curs, quaderns de competències bàsiques pel treball de comprensió lectora...

Finalment, hi ha els materials que elaboren els propis mestres i que són acordats a cada nivell.

Altres materials: llibres de narracions, de coneixements... a la biblioteca del centre i a les biblioteques d'aula, en català i en castellà.

4.4. Priorització per l'aprenentatge de la llengua

4.4.1. Alumnat que desconeix les dues llengües oficials

En el cas d'alumnes que no coneixen cap llengua romànica i que han estat poc escolaritzats es prioritza:

- L'aprenentatge del català oral.
- Fer entendre la necessitat i la utilitat de la llengua escrita.
- Assegurar la comprensió dels textos escrits compartint la significació.
- Activar la consciència fonològica: habilitat de segmentar i ser conscient de les unitats del llenguatge oral.
- Fer atenció a la morfosintaxi en aquells aspectes que hi puguin haver diferències.
- Mostrar el lligam entre la tira fònica i la tira gràfica fins arribar a la correspondència so-grafia.
- Observar si cal treballar la motricitat fina per millorar el grafisme de les lletres.

4.4.2. Alumnat sud-americà de parla hispana

En el cas d'alumnes que parlen el castellà o alguna altra llengua romànica es prioritza:

- L'aprenentatge del català oral.
- Assegurar la comprensió de la lectura en el moment que es comença a descodificar.
- Fer èmfasi en la morfosintaxi en aquells aspectes que hi pugui haver diferències.
- Treballar la correspondència so-grafia en els fonemes i lletres diferenciades.

5. MULTICULTURALITAT I PLURILINGÜISME

Per garantir la formació de parlants plurilingües i interculturals l'escola vetllarà per l'assoliment de la competència plena en català i en castellà així com el desig d'aprendre altres llengües i d'aprendre de totes les llengües i cultures.

Aquesta diversitat cultural i lingüística present al centre i al seu entorn s'utilitzarà com a recurs per fer activitats relacionades amb el currículum.

L'escola considera que el fet d'establir vincles afectius basats en el reconeixement i valoració de la llengua d'origen de l'alumne ajuda en el procés d'aprenentatge del català i del castellà.

Cal que els equips docents disposin d'informació sobre les llengües familiars presents a l'aula per aprofitar la diversitat cultural i treballar el respecte a altres llengües i cultures. La coordinació LIC, la comissió LIC i el tutor de l'aula d'acollida (en el cas que comptem amb aquest recurs) col·laboraran en l'aportació d'aquesta informació a l'equip docent.

7. COMUNICACIÓ INTERNA I RELACIÓ AMB L'ENTORN

7.1. Llengua del centre

Situació lingüística de la nostra escola:

- El català és habitualment la llengua de relació en les activitats docents i administratives, tant les internes com les externes.
- Tot l'equip docent del centre coneix i utilitza la llengua catalana.
- S'utilitza el català com a llengua de comunicació oral i escrita entre tot el professorat, el personal no docent i l'alumnat dins i fora de l'àmbit curricular.
- L'equip docent té cura de la qualitat de la llengua emprada (tant dins com fora dels espais curriculars) per tal de ser-ne model d'ús per a la resta de la comunitat educativa i especialment de l'alumnat.
- El personal d'administració i consergeria té competència lingüística en català.
- El personal de menjador i extraescolars són coneixedors de l'ideari del projecte lingüístic i es convida a que siguin participants i conscients del seu paper com a modelatge de la llengua i el seu ús. Es continua treballant per tal d'aconseguir que el monitoratge s'adreci a l'alumnat en català tant en situacions formals com en situacions informals. El centre vetllarà perquè en totes les activitats extraescolars contractades a serveis externs s'usi el català com a llengua vehicular.

7.2. Documentació del centre

Els documents oficials de l'escola són redactats en català: PEC, PGA, MAC, actes de claustres i consell escolar, documentació interna, rètols, cartells, informes, certificacions, correspondència... De forma extraordinària i per a fer visibles les llengües presents en el centre es poden utilitzar les llengües que es considerin necessàries per fomentar la competència plurilingüe de l'alumnat del centre. Procurem utilitzar un llenguatge no sexista ni androcèntric en tota la documentació del centre.

7.3. Comunicació externa

Les comunicacions externes les fem sempre en català exceptuant les que es fan amb altres comunitats autònomes o altres països. Sempre que sigui possible les comunicacions externes les faran els mateixos alumnes per tal de potenciar l'ús de la llengua castellana i anglesa en situacions comunicatives reals.

7.4. Llengua de relació amb famílies

En relació amb les famílies tenim com objectiu:

- Assegurar una bona comunicació amb les famílies. En el cas de famílies que no entenguin bé la llengua catalana o que mostrin dificultats, s'utilitzarà el castellà. En el cas d'altres llengües, si és necessari es buscarà un servei de mediació a fi i efecte de facilitar la relació entre les famílies i l'escola.
- Col·laborar en la difusió de cursos de llengua i cultura catalanes per a les famílies de l'escola, fomentant-ne la participació perquè aquestes s'impliquin en el procés d'aprenentatge de la llengua catalana dels seus fills i filles.
- Crear expectatives i actituds positives cap a l'aprenentatge de les llengües.
- Continuar assessorant i oferint els recursos necessaris a l'AFA perquè les seves circulars estiguin redactades correctament en llengua catalana.

S'utilitza l'aplicació TPVEscola i el correu electrònic per a enviar les comunicacions i les circulars a les famílies del centre.

7.5. Llengua i entorn

El centre porta anys participant en activitats realitzades des d'altres serveis i entitats i que són promogudes des del Consell Escolar Municipal. Algunes estan relacionades directament amb el foment de la llengua catalana: promoció de la lectura (Biblioteca de Tordera), emissió de programes a Ràdio Tordera, Diada de l'esport escolar, programació escolar al Teatre Clavé (excepte les específiques en castellà i/o anglès)...

7.6. Pla de lectura de centre

Existeixen uns acords d'escola pel que fa a l'animació a la lectura: biblioteca d'aula, lectures obligatòries a cada cicle tant en castellà com en català, projecte Lola Casas de lectura en veu alta per part del mestre, maleta viatgera a cicle inicial, subscripcions a revistes, activitats de promoció de la lectura a la biblioteca municipal...

7.7. Pàgina web del centre i xarxes socials

El centre té una pàgina web que és el punt de referència informatiu per tota la comunitat educativa. S'actualitza amb articles, enllaços, documentació... L'escola també està present a les xarxes socials (facebook, twitter i instagram) on es fa difusió de les activitats que es realitzen al centre.